

PÄIVÄKOTI- JA KOULUPIHOJEN
SUUNNITTELUOHJE
2023

Tämän suunnitteluohjeen lisäksi huomioidaan InfraRYL 2010 sekä YSE-98 ohjeet ja määräykset.

1. KASVILLISUUSRAKENTEET

1.1. Puut

- Lähtökohtaisesti olemassa olevia puita pyritään säilyttämään tontilla
- Päiväkoti- ja koulupihaan suunniteltavien puiden lajiston tulee olla monipuolista, joukossa myös isoksi kasvavia puulajeja ja kukkivia puulajeja. Osan puista tulee olla sellaisia, että ne muodostavat kasvaessaan pihaan varjoisia paikkoja.
  - Käytetään sekä lehti- että havupuita
  - Tontille ei istuteta myrkyllisiä kasveja
  - Lajiston valinnassa tulee välttää oksia helposti pudottavia lajeja, mm. lehtikuusia.
  - Monipuolisella puulajistolla tuetaan leikittävyyttä (kävyt, marjat, lehdet...)
  - Syötävät puulajit osa pihakokonaisuutta, sijainnit harkiten
- Päiväkoti- ja koulupihassa käytettävien puiden koon (rungon ympärysmitta) tulee olla rym 14-16 tai suurempi. Istutettavan taimen oksien tulee pääsääntöisesti olla kiipeämiskorkeuden yläpuolella tai kiipeily tulee estää rakenteella.
- Suunniteltavien puiden kasvualustatilavuuden tulee olla riittävä (suuret puut >25m³, pienet puut >15 m³). Tarvittaessa riittävä tilavuus varmistetaan käyttämällä esim. kantavaa kasvualustaa, joka voidaan sijoittaa myös sidotun pinnoitteen alle.
- Päiväkotipihaan puiden tyvi- ja juuristoalueen tiivistyminen tulee estää käyttämällä maaritiloita, läpäisevää hulevesi- tai nurmikiveystä tms. rakennetta.
- Päiväkotipihaan puiden runkojen vaurioittaminen tulee estää rungonsuojarakenteella tai muulla esteellä. Runkojen alaosa varustetaan myös runkosuojaverkolla.
- Suunnitelmissa/urakka-asiakirjoissa määritetään istutettavan taimen kastelu- ja ilmastointirakenne.
- Suunnitelmissa/urakka-asiakirjoissa määritetään istutuskastelu ja ylläpitokastelu (kastelupussi/kastelukaulus) takuuajalle.
- Suunnitelmissa/urakka-asiakirjoissa määritetään säilytettävän puuston suojaaminen työmaan aikana. Myös säilytettävälle puulle toteutetaan tarvittavat suojarakenteet ja tarvittaessa parannetaan kasvualustaa.

1.2. Pensaat

- Päiväkoti- ja koulupihaan suunniteltavien pensaiden lajiston tulee olla vaurioita kestävä ja helposti uudistuvaa. Lajiston tulee muodostaa tiheitä rikkakasvien kasvua estäviä kasvustoja, jotka eivät vaadi runsasta hoitoa.
- Päiväkoti- ja koulupihaan pensasistutukset tulee suunnitella yhtenäisiksi alueiksi. Läpikulkua voidaan estää suojaavilla rakenteilla, kuten esim. kolmilanka-aidoilla ja muilla istutusten suoja-aidoilla tai tukimuureilla ja istutusaltailla.
- Suoja-aitoja(puu) ja tukimuureja käytettäessä eivät saa ulottua piha-aitaan asti. Metrin etäisyys piha-aidasta aitamalleilla joita pitkin pääsee kiipeämään piha-aidan yli.
- Päiväkoti- ja koulupihassa käytettävissä pensaslajeissa ei saa olla voimakkaasti värjääviä tai myrkyllisiä marjoja tai teräviä piikkejä.

1.3. Perennat

- Päiväkoti- ja koulupihaan suunniteltavan perennalajiston tulee olla vaurioita kestävä ja helposti uudistuvaa. Lajiston tulee muodostaa tiheitä rikkakasvien kasvua estäviä kasvustoja, jotka eivät vaadi runsasta hoitoa.
- Myrkyllisiä lajeja ei saa käyttää.
- Perennaistutukset suunnitellaan yhtenäisiksi alueiksi ja ne suojataan. Läpikulkua voidaan estää suojaavilla rakenteilla, kuten esim. kolmilanka-aidoilla ja muilla istutusten suoja-aidoilla tai tukimuureilla ja istutusaltailla.
- Perennaistutuksissa suositaan perinneperennoja.

1.4. Istutusten etäisyydet

- Puun oksiston ja juuriston tulee pysyä omalla tontilla koko puun eliniän. Siitä syystä suositeltu istutusetäisyys naapurin rajasta on isoksi kasvavilla puilla vähintään 5 metriä, pienikasvuilla puilla suositusetäisyys on viisi metriä.
- Rakennusten läheisyydessä suuria puita ei pidä istuttaa 5 metriä lähemmäs rakennuksia.
- Lajivalinnalla, juuriston kasvua rajoittavilla rakenteilla sekä määrittämällä tarvittavat hoitoleikkaustoimenpiteet etäisyyttä voidaan kuitenkin vähentää esitetystä.
- Tontin rajautuessa yleisiin alueisiin etäisyys rajasta voi olla pienempi. Rajapinnan kokonaisuus tulee suunnitella yhdessä yleisten alueiden suunnittelijoiden kanssa.
- Pensaiden ja perennoiden etäisyys rakennuksista tulee suunnitella siten, että kasvit eivät kasva kiinni rakennuksen seinään. Myöskään kasvualustaa ei suunnitella rakennettavaksi kiinni rakennukseen.

1.5. Pinnoitteet ja materiaalit

- Pihan pintamateriaalit suunnitellaan paikkaan sopiviksi, vaihteleviksi ja pihatoimintoja ja leikkejä tukeviksi. Materiaaleissa suositaan luonnonmukaisia materiaaleja, joilla on pieni hiilijalanjälki.
- Suositaan vettäläpäiseviä pintoja hulevesien imeytymisen edistämiseksi. Sidottuja pintamateriaaleja käytetään sisäänkäyntien ja pääkulkureittien edustoilla. Synteettisiä pinnoitteita ja tekonurmia käytetään harkiten. Ne ovat perusteltuja esimerkiksi esteettömillä ja voimakkaasti kuluvilla alueilla, kuten pelialueilla.
- Kulkualueilla voidaan käyttää kalliomursketta harkiten. Käytettävä raekoko on #0-8 mm ja kerrosvahvuus 10 cm pohjamurskeen kivien esiin tulemisen estämiseksi.
- Turva-alueilla suositaan mikrobiystävällisiä turvahakkeita ja kasvillisuusalueilla kuorikatteita. Turvahiekkaa ei suositeta iskua vaimentavana materiaalina.
- Nurmikoista suunnitellaan oleskeltavia, yhtenäisiä ja riittävän laajoja alueita, jotta ne säilyvät hyväkuntoisena ja ovat hoidettavissa.

1.6. Pintavedet

- Mikäli tontti edellyttää hulevesien viivästysrakenteita, ratkaisuna käytetään yleensä ja ensisijaisesti maanalaista hulevesisäiliötä. Viherpainanteita voidaan käyttää tapauskohtaisesti. Viherpainanneratkaisu voi tällöin toimia yhtenä toiminnallisena elementtinä (lasten leikit, opetuksellinen näkökulma). Lopullinen päätös käytettävästä ratkaisusta tehdään tapauskohtaisesti huomioiden toiminnalliset ja tekniset näkökulmat (kustannukset ja ylläpito).
- Vaihtoehtoisesti pintavedet pyritään imeyttämään paikallisesti johtamalla ne ensisijaisesti kasvillisuuden käyttöön tai painanteisiin, joita voidaan hyödyntää esimerkiksi leikeissä.

- Tampereen kaupungin luontopohjaisten hulevesiratkaisujen suunnitteluohjeet sisältyvät Tampereen kaupunkitilaohjeeseen, joka löytyy kaupungin nettisivuilta.

1.7. Lumitila

- Lumitilat tulee osoittaa pihasuunnitelmassa huoltoreitit ja leikittävyys huomioiden. Lumien kasausalueella suositellaan käytettävän hule- tai nurmikiveä. Lumenläjityspaikkoja ei saa suunnitella puiden runkojen, aitojen ja muiden rakenteiden lähelle. Lumen kasausalueella saattaa keväisin olla parin sentin kerros hiekoitussoraa. Näillä kohdin voisi olla vaihtoehtona myös kivituhka tai sora pinnoite
- Pihan kesä- ja talvihoito (lumen läjitys) on otettava huomioon kulkureittien muotoilussa sekä leikkivälineiden ja pihan rakenteiden sijoituksessa. Lumen läjityspaikka ei saa sijaita leikkipihan aidan vieressä (lapsien karkaamisriski).